

«ՀՀ Հաշվեքննիչ պալատ» ՊՄ

**Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն**

2018թ. դեկտեմբերի 31

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն.....	1
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	5
Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	6
Ջուտ ակտիվներում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն.....	7
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	8
Հաշվեքննիչ պալատի բյուջեի եկամուտների և ծախսերի կատարման վերաբերյալ ամփոփ հաշվետվություն.....	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

Անկախ ատոլիտորական եզրակացություն

«ՀՀ Հաշվեքննիչ պալատ»-ի նախագահին և Պալատի անդամներին

Կարծիք

Մենք ատոլիտի ենք ենթարկել «ՀՀ Հաշվեքննիչ պալատ» ՊՍ-ի (այսուհետ՝ ՊՍ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ը, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման նշանալի քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում ՊՍ-ի ֆինանսական վիճակը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտվող տարվա ֆինանսական արդյունքը և դրամական միջոցների հոսքերը համաձայն Հանրային հատվածի հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների (ՀՀՀՀՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք ատոլիտն իրականացրել ենք Ատոլիտի միջազգային ստանդարտների (ԱՍՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է մեր հաշվետվության՝ «Ատոլիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների ատոլիտի համար» հատվածում: Մենք անկախ ենք ՊՍ-ից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների էթիկային կանոնագրքի (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք) և Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական հաշվետվությունների՝ մեր ատոլիտի համար կիրառելի վարքագծի պահանջների, և պահպանել ենք էթիկային այլ պահանջները՝ համաձայն նշված պահանջների և ՀԷՄՍԽ կանոնների: Համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար ու համապատասխան ատոլիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Այլ Հանգամանքներ

Ցանկանում ենք ուշադրություն հրավիրել այն փաստին, որ ներկայացված համադրելի տվյալները, հիմնված են ՊՍ-ի 31 դեկտեմբերի 2017թ. դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների տվյալների վրա, որոնք ատոլիտն իրականացրել է այլ ատոլիտորական կազմակերպության կողմից, որի 29 նոյեմբերի 2019թ. եզրակացությունում արտահայտվել է չձևափոխված կարծիք:

ASATRYANS LLC
Sakharov Business Center,
48/1 Nalbandyan street, 5th floor,
Yerevan 0010, Armenia
T. + 374 60 53 23 23
+ 374 99 54 33 88
E-mail: general@asatryans.com
www.asatryans.com

ԱՄԱՏՐԻԱՆՍ ՍՊԸ
Սախարով Բիզնես-Կենտրոն,
Նալբանդյան փող. 48/1, 5-րդ հարկ,
ՀՀ, Երևան, 0010
Հ. + 374 60 53 23 23
+ 374 99 54 33 88
Էլ. հասցե՝ general@asatryans.com
www.asatryans.com

A Member of Kreston International | A global network of independent accounting firms

Կրեստոն Ինտերնեյշնլի անդամ | Անկախ հաշվապահական ընկերությունների գլոբալ անդամ

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

ՊՄ-ի ղեկավարությունը պատասխանատու է Հանրային հատվածի հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների (ՀՀՀՀՄ) համապատասխան սույն ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը ղեկավարությունը համարում է անհրաժեշտ սխալի կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինասական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է ՊՄ-ի անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել ՊՄ-ը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ էլ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձինք պատասխանատու են ՊՄ-ի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից, և ներկայացնել աուդիտորական եզրակացություն, որը ներառում է մեր կարծիքը: Ողջամիտ հավաստիացումն ամենաբարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում, և համարվում են էական, երբ խելամոռեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինասական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական թերահավատություն: Ի լրումն՝

- Բացահայտում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում առկա էական խեղաթյուրումների ռիսկը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավականաչափ և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավեր քացթողումներ, սխալ ներկայացումներ, կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում աուդիտին առնչվող ներքին հսկողության համակարգի մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե ՊՄ-ի ներքին հսկողության համակարգի վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների և առնչվող մացահայտումների հիմնավորվածությունը:
- Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ, և հիմնվելով ձեռք բերված

աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է էական անորոշություն դեպքերի կամ իրավիճակների վերաբերյալ, որը կարող է էական կասկած առաջացնել ՊՄ-ի անընդհատ գործելու կարողության նկատմամբ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա պարտավոր ենք աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդպիսի բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևափոխել մեր աուդիտորական եզրակացությունը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել ՊՄ-ին դադարեցնել գործունեության անընդհատության կիրառումը:

- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողության համակարգին վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Մենք կառավարման օղակներում գտնվող անձանց նաև տրամադրում ենք հայտարարություն, ըստ որի՝ մենք պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ վարքագծի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք, ըստ թղջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և, որտեղ կիրառելի է, նախագրուշական միջոցառումների մասին:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց հաղորդված հարցերից մենք որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում, և, հետևաբար հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր: Այս հարցերը նկարագրում ենք աուդիտի եզրակացությունում, եթե օրենսդրությամբ կամ իրավական ակտերով չի արգելվում տվյալ հարցի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ խիստ բացառիկ հանգամանքներում, որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորի եզրակացությունում, քանի որ կարող է եղջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքները ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացմամբ պայմանավորված հանրային օգուտը:

Այս ուղիտի առաջադրանքի պատասխանատուն Ալբերտ Ասատրյանն է:

Մերգեյ Ասատրյան

Ալբերտ Ասատրյան

Տնօրեն

Առաջադրանքի պատասխանատու

(Handwritten signatures of Mergerj Asatryan and Albert Asatryan)

29 նոյեմբերի 2019թ.

ԱՍԱՏՐՅԱՆՍ ՍՊԸ (Կրեստոն Արմենիա)
ք. Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

Պալատի անդամներ

Լևոն Յոլյան

Պալատի նախագահ

Արա Նոանյան

Պալատի անդամ

Գագիկ Ոսկանյան

Պալատի անդամ

Կարեն Կարապետյան

Պալատի անդամ

Դավիթ Չիրուխյան

Պալատի անդամ

Արթուր Բախչազույան

Պալատի անդամ

Արմեն Գևորգյան

Պալատի անդամ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ		2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Ծմբ.		
Ակտիվներ			
<i>Ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Պաշարներ	4	12,774	13,383
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	5	1,131	851
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ		-	-
		13,905	14,235
<i>Ոչ ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Հիմնական միջոցներ	6	104,248	94,640
Ոչ նյութական ակտիվներ		3,112	-
Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ		-	14,110
		107,360	108,750
Ընդամենը ակտիվներ		121,265	122,985
Չուտ ակտիվներ		(23,223)	(14,925)
<i>Ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Հետաձգված եկամուտ	7	26,358	-
Պահուստներ	8	34,602	29,160
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	9	2,525	-
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		63,485	29,160
<i>Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Հետաձգված եկամուտ	7	81,003	108,750
		81,003	108,750
		144,488	137,910
Ընդամենը զուտ ակտիվներ և պարտավորություններ		121,265	122,985

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ՊՄ ղեկավարության կողմից 2019թ. նոյեմբերի 29-ին՝

Հայկ Ավագյան
 Քվակաֆոր քարտուղար

Նինա Սահակյան
 Ֆինանսատնտեսական և
 հաշվապահական հաշվառման
 վարչության պետ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների համակցությունից մասը կազմող 10-ից մինչև 34-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ		2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
	Ծնք.		
«Բյուջեի ֆինանսավորմամբ» ստացված եկամուտներ	10	1,102,203	967,053
		1,102,203	967,053
Աշխատակիցներին հատուցումներ		(963,988)	(816,755)
Նյութական ծախսեր		(20,161)	(15,175)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա		(26,358)	(44,509)
Գործողման ծախսեր		(43,001)	(29,382)
Գրասենյակային և կոմունալ ծախսեր	11	(42,139)	(33,325)
Մասնագիտական ծառայություններ		(640)	(450)
Այլ ծախսեր (կորուստներ)		(8,771)	(22,484)
Պահուստներ	8	(5,442)	(29,160)
Այլ եկամուտներ		-	9,262
Տարվա արդյունք մինչև հարկումը		(8,297)	(14,925)
Շահութահարկի գծով փոխհատուցում/(ծախս)		-	-
Տարվա արդյունք հարկումից հետո		(8,297)	(14,925)
<i>Այլ ֆինանսական արդյունքներ</i>			
Տարվա այլ ֆինանսական արդյունքներ հարկումից հետո		-	-
Ընդամենը տարվա ֆինանսական արդյունքներ		(8,297)	(14,925)

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 10-ից մինչև 34-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ձուտ ակտիվներում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	Կուտակված հավելուրդ (պակասուրդ)	Ընդամենը
2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-
Տարվա արդյունք	(14,925)	(14,925)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(14,925)	(14,925)
Տարվա արդյունք	(8,297)	(8,297)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(23,222)	(23,222)

Ձուտ ակտիվներում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 10-ից մինչև 34-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
«Բյուջեի ֆինանսավորմամբ» ծառայությունների մատուցումից	1,075,848	922,753
Որպես գործակալ գումարների հավաքագրումից	7,176	7,524
Գործառնական գործունեությունից այլ ներհոսքեր	1,461	387
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցներ	1,084,485	930,664
Աշխատակիցներին և նրանց անունից դրամական վճարումներ	(949,534)	(817,250)
Ծառայությունների ձեռքբերումների դիմաց վճարումներ	(48,112)	(58,524)
Նյութերի, ապրանքների և այլ պաշարների ձեռքբերումների դիմաց վճարումներ	(19,318)	(16,851)
Գործուղումների հետ կապված վճարումներ	(44,362)	(29,769)
Հարկերի և այլ պարտադիր վճարների հետ կապված վճարումներ	(15,043)	(535)
Որպես գործակալ ստացված գումարների գծով պարտավորության հետ կապված վճարումներ	(7,176)	(7,524)
Այլ	(940)	(211)
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	-	-
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Հիմնական միջոցների և այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռքբերման համար բյուջեից պայմանով ստացված գումարների գծով ներհոսքեր	20,035	41,132
Հիմնական միջոցների ձեռքբերման հետ կապված արտահոսքեր	(16,843)	(41,132)
Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռքբերման հետ կապված արտահոսքեր	(3,192)	-
Ներդրումային գործունեության միջոցով օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	-	-
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	-	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեսկզբի դրությամբ	-	-
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներ տարեվերջի դրությամբ	-	-

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 10-ից մինչև 34-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Հաշվեքննիչ պալատի բյուջեի եկամուտների և ծախսերի կատարման վերաբերյալ ամփոփ հաշվետվություն

Հազար դրամ	2018թ. տարեկան պլան (ծշուկած)	2018թ. Փաստացի	2017թ. Փաստացի	Կատարողական (%)
<i>Եկամուտներ</i>				
ՀՀ վերահսկիչ պալատի պահպանում	1,064,110	1,059,798	883,564	99.6%
ՀՀ վերահսկիչ պալատի պահուստային ֆոնդ	21,596	21,558	17,990	99.8%
ՀՀ վերահսկիչ պալատի կարողությունների զարգացում	15,675	14,528	-	92.7%
Սոցիալական փաթեթ	8,928	7,176	7,524	80.4%
ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդ	-	-	40,142	-
Արտասահմանյան գործարարներ	-	-	22,189	-
Ընդամենը եկամուտներ	1,110,309	1,103,059	971,410	99%

Ծախսեր

Աշխատանքի վարձատրություն	(943,089)	(943,228)	(800,007)	100.0%
Շարունակական ծախսեր	(42,116)	(40,729)	(33,825)	96.7%
Գործարարների և շրջագայություններ ծախսեր	(42,901)	(43,001)	(29,382)	100.2%
Պայմանագրային ծառայությունների ձեռք բերում	(8,121)	(6,491)	(2,799)	79.9%
Այլ մասնագիտական ծառայությունների ձեռք բերում	-	-	(450)	-
Ընթացիկ նորոգում և պահպանում (ծառայություններ և նյութեր)	(6,615)	(6,482)	(19,657)	98.0%
Նյութեր	(21,538)	(20,936)	(14,608)	97.2%
Հարկեր, պարտադիր վճարներ և սույժեր	(145)	(145)	(95)	100.0%
Հիմնական միջոցներ	(15,675)	(28,638)	(27,022)	182.7%
Սոցիալական փաթեթ	(8,928)	(7,176)	(7,524)	80.4%
Այլ ծախսեր	(21,182)	(21,182)	(16,748)	100.0%
Ընդամենը ծախսեր	(1,110,309)	(1,118,008)	(952,117)	101%

Ընդամենը հավելաբար/պակասաբար

(14,948)

19,293

Բյուջեի եկամուտների և ծախսերի կատարման հաշվետվությունները հաստատվել են Հաշվեքննիչ պալատի ղեկավարության կողմից 2019թ. փետրվարի 7-ին:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ

1 Գործառնությունների բնույթը և ընդհանուր տեղեկատվություն

«ՀՀ Հաշվեքննիչ պալատ» ՊՄ-ը (այսուհետ՝ ՊՄ) արտաքին պետական հաշվեքննություն է իրականացնում ՀՀ բյուջետային միջոցների և պետական ու համայնքային սեփականության օգտագործման նկատմամբ:

2018թ. հունվարի 16-ին ընդունվել է «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքը, որն ուժի մեջ է մտել 2018թ. ապրիլի 09-ից: Օրենքի 46 հոդվածի համաձայն «Հաշվեքննիչ պալատը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետության Վերահսկիչ պալատի իրավահաջորդը»:

ՊՄ-ի գործունեության նպատակը հանրային ֆինանսների և սեփականության ոլորտում պետական և համայնքային բյուջեների միջոցների, ստացած փոխառությունների և վարկերի, պետական և համայնքային սեփականության օգտագործման օրինականության և արդյունավետության վերաբերյալ Ազգային ժողովին և հանրությանը ժամանակին, մասնագիտական և անկողմնակալ տեղեկատվություն ներկայացնելն է:

ՊՄ-ը կազմված է յոթ անդամից՝ հաշվեքննիչ պալատի նախագահից և վեց անդամից:

ՊՄ-ի գտնվելու վայրն է ՀՀ, ք. Երևան, Բաղրամյան 19:

Աշխատակիցների միջին թվաքանակը 2018թ. կազմել է 149 մարդ (2017թ.-ին՝ 156 մարդ):

2 Պատրաստման հիմքերը

2.1 Համապատասխանություն

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են Հայաստանի Հանրապետության հանրային հատվածի հաշվապահական հաշվառման ստանդարտին (այսուհետ՝ ՀՀՀՀՀՀՄ) համապատասխան:

2.2 Դանաչման հիմքեր

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի սկզբունքով:

2.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթը

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը հայկական դրամն է (դրամ), որն էլ հանդիսանում է գործառնական ֆունկցիոնալ արժույթը, քանի որ այն լավագույնս արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և ՊՄ-ի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը:

Մույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հայկական դրամով, քանի որ, ղեկավարության համոզմամբ, այս արժույթն առավել օգտակար է ՊՄ-ի ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների համար: Դրամով ներկայացված ամբողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը կյուրացված է մինչև մոտական հազար միավորը:

2.4 Գնահատումների և դատողությունների կիրառում

ՀՀՀՀՀՀՄ-ին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որպեսզի ՊՄ-ի ղեկավարությունը կարևոր գնահատումներ և ենթադրություններ կատարի, որոնք ազդեցություն են գործում ֆինանսական

հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների գործարների, ինչպես նաև հաշվետու տարվա եկամուտների և ծախսերի գումարների վրա:

Առավել մեծ դատողություն պահանջող և բարդություն ներկայացնող էական ոլորտները, կամ այն ոլորտները, որտեղ ենթադրություններն ու գնահատումներն էական են ֆինանսական հաշվետվությունների համար, բացահայտված են ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

3.1 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների սահմանումը

Հիմնական միջոցները նյութական ակտիվներ են,

- որոնք առկա են ապրանքների կամ ծառայությունների արտադրության (մատուցման) կամ մատակարարման, այլ կողմերին վարձակալության տալու կամ վարչական նպատակներով շարունակական կամ պարբերաբար օգտագործելու համար,
- որոնք ակնկալվում է օգտագործել ավելի քան մեկ տարվա ընթացքում,

որոնց արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին գերազանցում է հանրային հատվածի կազմակերպությունների հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող լիազոր մարմնի կողմից սահմանված չափը, բացառությամբ համակարգչային տեխնիկայի, գրասենյակային կահույքի և հեռախոսների:

Հիմնական միջոցների վերաբերյալ ըստ դասերի բացահայտումներն իրականացնելու համար հիմնական միջոցները դասակարգվում են հետևյալ կերպ՝

- ա) հողամասեր
- բ) շենքեր և շինություններ (կառուցվածքներ)
- գ) փոխանցող հարմարանքներ
- դ) մեքենաներ և սարքավորումներ
- ե) տրնասպորտային միջոցներ
- զ) գրասենյակային և տնտեսական գույք, գործիքներ
- է) այլ հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների ճանաչումը

Հիմնական միջոցների միավորի արժեքը ճանաչվում է որպես ակտիվ, երբ՝

- 1) հավանական է, որ այդ միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կամ օգտակար պոտենցիալը կհոսեն դեպի կազմակերպություն, և
- 2) միավորի սկզբնական արժեքը կամ իրական արժեքը կարող է արժանահավատորեն չափվել:

Այն հիմնական միջոցների միավորները, որոնց օգտագործումից կազմակերպությունը տնտեսական օգուտների կամ օգտակար պոտենցիալի ներհոսք չի ակնկալում, չեն ճանաչվում:

Սկզբնավորման և հետագա ծախսումներ

Հիմնական միջոցի միավորի վրա նոր մասի (բաղկացուցչի) ավելացման, կամ հիմնական միջոցի միավորի մասի (բաղկացուցչի) փոխարինման ծախսումներն ավելացվում են հիմնական միջոցի միավորի հաշվեկշռային արժեքին (կապիտալացվում են), եթե այդ ծախսումները բավարարում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության «Հիմնական միջոցների ճանաչումը» պարագրաֆում նշված ճանաչման չափանիշներին: Հիմնական միջոցի միավորի փոխարինված մասերը (բաղկացուցիչները) ենթական են ապաճանաչման՝ համաձայն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության «Հիմնական միջոցների ապաճանաչումը» պարագրաֆում սահմանված մոտեցումների:

Հիմնական միջոցների չափումը ճանաչման պահին

Հիմնական միջոցի միավորը, որը կարող է ճանաչվել որպես ակտիվ, չափվում է իր սկզբնական արժեքով:

Հիմնական միջոցիների չափումը ճանաչումից հետո

Հիմնական միջոցի միավորը որպես ակտիվ ճանաչվելուց հետո չափվում է սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ հանած կուտակված մաշվածությունը, բացառությամբ հողամասերի և շենքերի:

Հիմնական միջոցների մաշվածություն

Հիմնական միջոցի միավորը մաշեցվում է իր օգտակար ծառայության ընթացքում: Հիմնական միջոցի միավորի մաշվող գումարը պարբերաբար բաշխվում է ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվող գումարը ակտիվի սկզբնական արժեքն է կամ դրան փոխարինող այլ գումարը:

Օգտակար ծառայությունը՝

- 1) նոր հիմնական միջոցի համար՝ դրա նորմատիվային օգտակար ծառայությունն է
- 2) նախկինում օգտագործված (հին) հիմնական միջոցի համար՝ մնացորդային նորմատիվային օգտակար ծառայությունն է, որը նորմատիվային օգտակար ծառայության այն մասն է, որի ընթացքում ակնկալվում է, որ այդ հիմնական միջոցը կօգտագործվի:

Նորմատիվային օգտակար ծառայությունը սահմանում է հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող լիազոր մարմինը: Նորմատիվային օգտակար ծառայությունը այն ժամանակաշրջանն է, որի ընթացքում նոր հիմնական միջոցները մաշեցվելու են:

Հիմնական միջոցների ապաճանաչումը

Հիմնական միջոցների միավորի հաշվեկշռային արժեքը ապաճանաչվում է (դուրս է գրվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունից), երբ.

- 1) այն օտարվում է, կամ
- 2) այն ընդմիջտ դուրս է հանվում օգտագործումից, և ապագա ոչ մի տնտեսական օգուտ կամ օգտակար պոտենցիալ դրա օգտագործումից կամ օտարումից չի ակնկալվում:

Հիմնական միջոցի միավորի ապաճանաչումից առաջացող օգուտը կամ վնասը ներառվում է հավելություն կամ պակասություն, երբ այդ միավորը ապաճանաչվում է: Այսպիսի օգուտները չեն դասակարգվում որպես հասույթ:

3.2 Փոքրարժեք կամ արագամաշ առարկաներ

Փոքրարժեք կամ արագամաշ առարկաների սահմանումը

Փոքրարժեք կամ արագամաշ առարկաները նյութական ակտիվներ են, որոնք չեն բավարարում հիմնական միջոցների վերը նշված սահմանման 2-րդ կամ 3-րդ կետերի պահանջներին:

3.3 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվների սահմանումը

Ոչ նյութական ակտիվը ֆիզիկական սուբստանցիայից գուրկ որոշելի (իդենտիֆիկացվող) ոչ դրամային ակտիվ է, որն առկա է ավելի քան մեկ տարվա ընթացքում շարունակական կամ պարբերաբար օգտագործելու համար:

Ոչ նյութական ակտիվների ճանաչումը

Ոչ նյութական ակտիվը ճանաչվում է որպես ակտիվ, երբ՝

- 1) հավանական է, որ ակտիվին վերագրելի ակնկալվող ապագա տնտեսական օգուտները կամ օգտակար պոտենցիալը կհոսեն կազմակերպություն,
- 2) ակտիվի սկզբնական արժեքը կամ իրական արժեքը կարող է արժանահավատորեն չափվել,
- 3) ակտիվը ոչ նյութական միավորի գծով կազմակերպության ներսում կատարված ծախսումների արդյունք չէ:

Կազմակերպությունը գնահատում է ակնկալվող ապագա տնտեսական օգուտների կամ օգտակար պոտենցիալի հավանականությունը՝ կիրառելով խելամիտ և հիմնավորված ենթադրություններ, որոնք արտացոլում են ղեկավարության՝ այն տնտեսական պայմանների ամբողջական կազմի լավագույն գնահատականը, որոնք առկա կլինեն ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում:

Սկզբնական չափում

Ոչ նյութական ակտիվը սկզբնապես պետք է չափվի սկզբնական արժեքով:

Ոչ նյութական ակտիվների չափումը ճանաչումից հետո

Ոչ նյութական ակտիվը որպես ակտիվ ճանաչվելուց հետո չափվում է սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան:

Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա

Բոլոր ոչ նյութական ակտիվները ամորտիզացվում են իրենց օգտակար ծառայության ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվի ամորտիզացվող գումարը պարբերական հիմունքով բաշխվում է ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում: Ամորտիզացվող գումարը ակտիվի սկզբնական արժեքն է:

Յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի ամորտիզացիայի գումարը ճանաչվում է հավելարդում կամ պակասուրդում, բացառությամբ, եթե այն ներառվում է մեկ այլ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքում:

Օգտակար ծառայություն

Ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայությունը այն ժամանակաշրջանն է, որի ընթացքում կազմակերպությունը ակնկալում է օգտագործել ակտիվը:

Պայմանագրային կամ այլ իրավաբանորեն ամրագրված իրավունքներից բխող ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայությունը չի գերազանցում պայմանագրային կամ այլ իրավաբանորեն ամրագրված իրավունքների ժամկետը, սակայն կարող է լինել ավելի կարճ՝ կախված այն ժամկետից, որի ընթացքում կազմակերպությունն ակնկալում է օգտագործել ակտիվը: Եթե պայմանագրային կամ այլ իրավաբանորեն ամրագրված իրավունքները փոխանցվում են սահմանափակ ժամկետով, որը կարող է նորացվել, ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայությունը ներառում է նորացված ժամկետը (ժամկետները), միայն եթե առկա է վկայություն, որ նորացումը կազմակերպության կողմից կիրականացվի առանց նշանակալի ծախսումների:

Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունը գնահատվում է այն պահին, երբ դրանք դառնում են մատչելի օգտագործման համար: Եթե կազմակերպությունն անկարող է կատարել ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության արժանահավատ գնահատում, օգտակար ծառայությունը համարվում է տասը տարի:

Ամորտիզացիայի ժամանակաշրջան և ամորտիզացիայի մեթոդ

Ոչ նյութական ակտիվի ամորտիզացիան սկսում է հաշվարկվել, երբ ոչ նյութական ակտիվը մատչելի է օգտագործման համար, այսինքն՝ երբ այն գտնվում է այնպիսի վայրում և վիճակում, որն անհրաժեշտ է ղեկավարության նախանշած նպատակով այն օգտագործելու համար: Ամորտիզացիայի հաշվարկումը դադարեցվում է, երբ ակտիվն ապաճանաչվում է:

Ոչ նյութական ակտիվի ամորտիզացիան հաշվարկվում է գծային մեթոդով:

Ամորտիզացիայի ժամկետի վերանայում

Ոչ նյութական ակտիվի օգտագործման փոփոխությունները, տեխնոլոգիական բարելավումները, ինչպես նաև շուկայական գների փոփոխությունները կարող են վկայել, որ ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայությունը ամենավերջին տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանից սկսած փոփոխվել է: Եթե առկա են նման հայտանիշներ, կազմակերպությունը վերանայում է իր նախորդ գնահատումները և եթե ընթացիկ ակնկալիքները տարբերվում են, փոփոխվում է օգտակար ծառայությունը: Օգտակար ծառայության փոփոխությունը հաշվառվում է որպես հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում փոփոխություն (տես «Փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում, փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում, նախորդ ժամանակաշրջանի սխալների ուղղումներ» բաժինը):

Ոչ նյութական ակտիվների ապաճանաչումը

Ոչ նյութական ակտիվը ապաճանաչվում է (դուրս է գրվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունից), երբ.

- 1) այն օտարվում է (ներառյալ չփոխանակվող գործարքի միջոցով օտարումը), կամ

- 2) դրա օգտագործումից կամ օտարումից չի ակնկալվում ապագա տնտեսական օգուտներ կամ օգտակար պոտենցիալ:

Ոչ նյութական ակտիվի ապաճանաչումից առաջացող օգուտը կամ վնասը ներառվում է հավելուրդում կամ պակասուրդում, երբ այդ ակտիվը ապաճանաչվում է: Այդպիսի օգուտները չեն դասակարգվում որպես հասույթ:

Ոչ նյութական ակտիվի ապաճանաչումից օգուտը կամ վնասը որոշում է որպես ակտիվի օտարումից զուտ մտքերի (եթե առկա են) և հաշվեկշռային արժեքի միջև տարբերություն:

3.4 Պաշարներ

Պաշարների սահմանումը

Պաշարները այն ակտիվներն են, որոնք

- 1) հումքի կամ նյութերի ձևով են՝ արտադրության ընթացքում օգտագործելու համար.
- 2) արտահայտված են հումքի կամ նյութերի ձևով՝ ծառայությունների մատուցելու ընթացքում օգտագործելու կամ բաշխելու համար.

Պաշարների ճանաչումը

Պաշարը ճանաչվում է որպես ակտիվ, երբ

- 1) հավանական է, որ դրա հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի կազմակերպություն, և
- 2) դրա սկզբնական արժեքը կամ իրական արժեքը կարող է արժանահավաստուն չափվել:

Այն պաշարները, որոնց օգտագործումից կազմակերպությունը տնտեսական օգուտների կամ օգտակար պոտենցիալի ներհոսք չի ակնկալում, չեն ճանաչվում:

Պաշարների չափումը ճանաչման պահին

Պաշարները սկզբնապես չափվում են իրենց սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով): Եթե պաշարները ձեռք են բերվել չփոխանակվող գործարքով, դրանց սկզբնական արժեքը (ինքնարժեքը) չափվում է այդ պաշարների ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ իրական արժեքով:

Պաշարների ձեռքբերման ծախսումները

Պաշարների ձեռքբերման ծախսումները ներառում են ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը և հարկերը (բացառությամբ նրանց, որոնք հարկային մարմինների կողմից ենթակա են կազմակերպությանը ետ վերադարձման), ինչպես նաև տրանսպորտային, բեռնման-բեռնաթափման և այլ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն կապված են ապրանքների, հումքի, նյութերի և ծառայությունների ձեռքբերման հետ: Ձեռքբերման ծախսումները որոշելիս առևտրային գեղչերը, գների իջեցումները և նմանատիպ այլ հոդվածներ հանվում են:

Ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների պաշարների սկզբնական արժեքը (ինքնարժեքը)

Ծառայություն մատուցող կազմակերպության դեպքում պաշարները ներառում են ծառայության ծախսումները, որոնց գծով կազմակերպությունը դեռևս չի ճանաչել համապատասխան հասույթը (հասույթի ճանաչման վերաբերյալ մոտեցումները ներկայացված են «Ծառայությունների մատուցումից հասույթի ճանաչումը» ենթաբաժնում): Նման պաշարները չափվում են իրենց արտադրական ծախսումներով: Այդ ծախսումները բաղկացած են անմիջականորեն ծառայություն մատուցելու գործում զբաղված անձնակազմի աշխատուժի ծախսումներից, ներառյալ կառավարող տեխնիկական անձնակազմը, ինչպես նաև բաշխման ենթակա վերադիր ծախսումներից: Ծառայություն մատուցելու գործում չզբաղված անձնակազմի աշխատուժի ծախսումները չեն ներառվում պաշարների ինքնարժեքում: Բաշխման (իրացման) և ընդհանուր վարչական անձնակազմի հետ կապված աշխատուժի և այլ ծախսումները չեն ներառվում պաշարների սկզբնական արժեքում (ինքնարժեքում), այլ ճանաչվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակաշրջանում:

Պաշարների չափումը ճանաչումից հետո

Պաշարները որպես ակտիվ ճանաչվելուց հետո չափվում են իրենց սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով):

Պաշարների ծախս ճանաչումը

Պաշարների վաճառքի, փոխանակման կամ բաշխման դեպքում դրանց հաշվեկշռային արժեքը ճանաչվում է որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, երբ ճանաչվում է դրանց հետ կապված հասույթը: Եթե պաշարների հետ կապված առկա չէ համապատասխան հասույթ, ապա ծախսը ճանաչվում է ապրանքները բաշակելիս կամ համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս:

Պաշարների գծով բոլոր կորուստները (պակասորդները, փչացումները և այլն) ճանաչվում են որպես ծախս դրանց տեղի ունենալու (հայտնաբերելու) ժամանակաշրջանում:

3.5 Փոխանակվող գործարքներ

Փոխանակվող գործարքների սահմանումը

Փոխանակվող գործարքները այնպիսի գործարքներ են, որոնց դեպքում մի կազմակերպություն ստանում է ակտիվներ կամ ծառայություններ, կամ մարում է պարտավորություններ և դրանց դիմաց, որպես փոխարկում, մեկ այլ կազմակերպությանն ուղղակիորեն տալիս է դրանց մոտավորապես հավասար արժեքը (հիմնականում դրամական միջոցների, ապրանքների, ծառայությունների կամ ակտիվների օգտագործման տեսքով):

3.6 Հասույթ

Հասույթի սահմանումը

Հասույթը հաշվետու ժամանակաշրջանում տնտեսական օգուտների կամ օգտակար պոտենցիալի համախառն ներհոսքն է, որը հանգեցնում է զուտ ակտիվների (սեփական կապիտալի) աճի՝ բացառությամբ սեփականատերերի կողմից ներդրումների հետևանքով զուտ ակտիվների (սեփական կապիտալի) աճի:

Հասույթի չափումը

Հայույթը չափվում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով: Ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքը հաշվի է առնում կազմակերպության կողմից տրամադրվող ցանկացած առևտրական զեղչերի, ժամկետից շուտ վճարման զեղչերի և քանակային զիջումների գումարները:

Ծառայությունների մատուցումից հասույթի ճանաչումը

Երբ ծառայությունների մատուցման գործարքի արդյունքը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, գործարքից հասույթը ճանաչվում է՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործարքի ավարտվածության աստիճանի հիման վրա: Գործարքի արդյունքը կարելի է արժանահավատորեն գնահատել, եթե բավարարվում են հետևյալ բոլոր պայմանները՝

- 1) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը,
- 2) հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կամ օգտակար պոտենցիալը կհոսեն դեպի կազմակերպություն,
- 3) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործարքի ավարտվածության աստիճանը,
- 4) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի համար կատարված և գործարքն ավարտելու համար անհրաժեշտ ծախսումները:

Գործարքի ավարտվածության աստիճանը որոշելու մեթոդ է հանդիսանում տվյալ ամսաբվի դրությամբ կատարված ծախսումների և գործարքի գնահատված ընդհանուր ծախսումների հարաբերակցությունը:

Գործնական նկատառումներից ելնելով, երբ ծառայությունները տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում մատուցվել են անորոշ քանակի գործողությունների տեսքով, հասույթները նշված ժամանակաշրջանի ընթացքում ճանաչվում են գծային մեթոդով, եթե չկա որևէ այլ մեթոդ, որով ավելի լավ է ներկայացվում ավարտվածության աստիճանը:

Երբ ծառայությունների մատուցման գործարքի արդյունքը հնարավոր չէ արժանահավատորեն գնահատել, հասույթը ճանաչվում է միայն ճանաչված այն ծախսումների չափով, որոնք կփոխհատուցվեն:

Երբ գործարքի արդյունքը հնարավոր չէ արժանահավատորեն գնահատել, և հավանական չէ, որ կրած ծախսումները կփոխհատուցվեն, հասույթը չի ճանաչվում, իսկ կատարված ծախսումները ճանաչվում են որպես ծախս: Երբ անորոշությունները, որոնք խոչընդոտում էին գործարքի արդյունքների արժանահավատորեն գնահատմանը, այլևս գոյություն չունեն, հասույթը ճանաչվում է, երբ ծառայությունների մատուցման գործարքի արդյունքը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, գործարքից հասույթը ճանաչվում է՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործարքի ավարտվածության աստիճանի հիմնա վրա: Գործարքի արդյունքը հնարավոր է անժանահավատորեն գնահատել, եթե բավարարվում են 1-ին պարագրաֆում նշված բոլոր պայմանները:

3.7 Նվերներ և նվիրատվություններ, ներառյալ անհատույց ապրանքներ

Նվերներն ու նվիրատվությունները այլ կազմակերպության ակտիվների (ներառյալ՝ դրամական միջոցներ կամ այլ դրամային ակտիվներ, անհատույց ապրանքներ և ծառայություններ) կամավոր փոխանցումներ (տրանսֆերտներն) են, որոնք, սովորաբար, կատարվում են առանց որևէ ամրագրված դրույթների:

Համաձայն ՀՀՀՀՍ-ի «Չփոխանակվող գործարքներից հասույթ» 23-րդ բաժնի փոխանցվող ակտիվների գծով ամրագրված դրույթները օրենքներով կամ կարգավորող օրենսդրությամբ կամ պարտավորեցնող համաձայնությամբ սահմանված դրույթներ են, որոնք կիրառվում են հաշվետու կազմակերպությունից դուրս կազմակերպությունների կողմից փոխանցվող ակտիվի օգտագործման նկատմամբ:

Նվերներն ու նվիրատվությունները (բացառությամբ անհատույց ծառայությունները) ճանաչվում են որպես ակտիվներ և հասույթ, երբ հավանական է, որ ապագա տնտեսական օգուտները կամ օգտակար պոտենցիալը կհոսի դեպի կազմակերպություն, և ակտիվի իրական արժեքը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

3.8 Պահուստներ

Պահուստի սահմանումը

Պահուստը անորոշ ժամկետով կամ գումարով պարտավորություն է:

Պահուստի ճանաչումը

Պահուստը ճանաչվում է, երբ

- 1) կազմապերպությունն ունի ներկա պարտականություն (իրավական կամ կառուցողական)՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք
- 2) հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտներ կամ օգտակար պոտենցիալ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և
- 3) պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

Պահուստների չափումը

Պահուստը չափվում է հաշվետու ժամանակաջրջանի վերջի դրությամբ ներկա պարտականությունը մարելու համար պահանջվող ծախսումների լավագույն գնահատականով: Լավագույն գնահատականն այն գումարն է, որը կազմակերպությունը խելամտորեն կվճարեր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ այդ պարտականությունը մարելու կամ այդ պահին այն երրորդ կողմին փոխանցելու համար:

3.9 Աշխատակիցներին հատուցումներ

Աշխատակիցներին հատուցումների սահմանումը

Աշխատակիցներին հատուցումները աշխատակիցների կողմից մատուցված ծառայության դիմաց կազմակերպության կողմից ցանկացած ձևով տրվող հատուցումներն են:

Աշխատակիցներին կարճաժամկետ հատուցումներ

Աշխատակիցներին կարճաժամկետ հատուցումները աշխատակիցներին այն հատուցումներն են (բացի ազատման նպաստներից), որոնք ամբողջությամբ ենթակա են վճարման այն ժամանակաշրջանի ավարտից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում, որում աշխատակիցները մատուցում են համապատասխան ծառայությունը: Աշխատակիցներին կարճաժամկետ հատուցումները ներառում են՝

- 1) աշխատավարձերը
- 2) կարճաժամկետ փոխհատուցելի բացակայությունները (ինչպիսիք են, օրինակ, վճարովի տարեկան արձակուրդները և հիվանդության հետ կապված վճարովի արձակուրդները), երբ ակնկալվում է, որ բացակայությունները տեղի կունենան այն ժամանակաշրջանի ավարտից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում, որում աշխատակիցները մատուցել են համապատասխան աշխատանքային ծառայությունը,
- 3) արդյունքների հետ կապված պարգևավճարները, որոնք ենթակա են վճարման այն ժամանակաշրջանի ավարտից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում, որում աշխատակիցները մատուցել են համապատասխան ծառայությունը:

Կարճաժամկետ փոխհատուցելի բացակայություններ

Կազմակերպությունը ճանաչում է փոխհատուցելի բացակայությունների ձևով աշխատակիցներին կարճաժամկետ հատուցումների ակնկալվող ծախսումները համաձայն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության «Կրեդիտորական պարտքերի ճանաչումը» պարագրաֆի, հետևյալ կերպ՝

- 1) կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների (օրինակ՝ տարեկան վճարովի արձակուրդները) դեպքում՝ այն ժամանակ, երբ աշխատակիցները ծառայություն են մատուցում, որն ավելացնում է իրենց իրավունքները ապագա փոխհատուցելի բացակայությունների նկատմամբ, և
- 2) չկուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների (օրինակ՝ հղիության, ծննդաբերության և երեխայի՝ մինչև որոշակի տարիք հասնելը լրիվ կամ մասնակի վճարմամբ արձակուրդները) դեպքում՝ այն ժամանակ, երբ բացակայությունը տեղի է ունենում:

Կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունները նրանք են, որոնք փոխադրվում են հետագա ժամանակաշրջաններ և կարող են օգտագործվել այդ ժամանակաշրջաններում, եթե ընթացիկ ժամանակաշրջանի իրավունքները ամբողջությամբ չեն օգտագործվել:

Ազատման նպաստներ

Ազատման նպաստները աշխատակիցներին այն հատուցումներն են, որոնք ենթակա են վճարման որպես հետևանք՝

- 1) կազմակերպության որոշման՝ աշխատանքից ազատել աշխատակիցներին մինչև քոշակի անցնելու ընդունված ժամկետը, կամ
- 2) աշխատակցի որոշման՝ աշխատակիցների թվաքանակի կրճատման դեպքում կամավոր ազատվել՝ փոխարենը ստանալով այդ նպաստները:

3.10 Ֆինանսական գործիքներ

Այս ծանոթագրությունը տեղեկատվություն է տալիս ՊՄ-ի ֆինանսական գործիքների վերաբերյալ, ներառյալ՝

- ՊՄ-ի բոլոր ֆինանսական գործիքների ներկայացումը
- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները ճանաչվում են ՊՄ-ի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ ՊՄ-ը դառնում է ֆինանսական գործիքների պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են իրական արժեքով: Գործարքի հետ կապված ծախսերը, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների ձեռքբերմանը կամ քուլարկմանը (բացառությամբ իրական արժեքով չափվող շահույթ կամ վնասում ներկայացվող ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների) նախնական ճանաչման ժամանակ համապատասխանաբար գումարվում կամ պակասեցվում են ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքից: Իրական արժեքով չափվող շահույթ կամ վնասում ներկայացվող ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների ձեռքբերմանը ուղղակիորեն վերագրելի գործարքի հետ կապված ծախսերը անմիջապես ճանաչվում են շահույթ կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը

- Ֆինանսական ակտիվներ ամորտիզացված արժեքով չափվող
- Ֆինանսական ակտիվներ իրական արժեքով չափվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ներկայացվող (ԻԱՉԱՀՖԱ)
- Ֆինանսական ակտիվներ իրական արժեքով չափվող շահույթ կամ վնասում ներկայացվող (ԻԱՉՇՎ)

Ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը

- Ֆինանսական պարտավորություններ ամորտիզացված արժեքով չափվող
- Ֆինանսական պարտավորություններ իրական արժեքով չափվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ներկայացվող (ԻԱՉԱՀՖԱ)

Ֆինանսական ակտիվներ ամորտիզացված արժեքով չափվող

Պարտքային գործիքները, որոնք համապատասխանում են հետևյալ պայմաններին, սկզբնական ճանաչումից հետո չափվում են ամորտիզացված արժեքով, այն դեպքում, երբ.

- ֆինանսական ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելում, որի նպատակն է պահել ֆինանսական ակտիվները պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքագրելու համար, և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները հատուկ օրերին ավելացնում են դրամական հոսքերը, որոնք պարզապես մայր գումարի և տոկոսագումարների վճարումներն են:

Ֆինանսական ակտիվներ իրական արժեքով չափվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ներկայացվող (ԻԱՉԱՀՖԱ)

- ֆինանսական ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելում, որի նպատակն է ապահովել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր և պահվում են վաճառքի նպատակով, և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները հատուկ օրերին ավելացնում են դրամական հոսքերը, որոնք պարզապես մայր գումարի և տոկոսագումարների վճարումներն են:

Ֆինանսական ակտիվներ իրական արժեքով չափվող շահույթ կամ վնասում ներկայացվող (ԻԱՉՇՎ)

Մնացած բոլոր ֆինանսական ակտիվները, որոնք չեն ներառվում վերոնշյալների մեջ, ինքնատիպության չափվում են իրական արժեքով շահույթ կամ վնասի միջոցով (ԻԱՉՇՎ):

Ֆինանսական պարտավորություններ ամորտիզացված արժեքով չափվող

Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, սկզբնական ճանաչումից հետո, չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը կամ ԻԱՉՇՎ մեթոդը: Այնուամենայնիվ, ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք առաջանում են, երբ ֆինանսական ակտիվի փոխանցումը չի համապատասխանում ապաճանաչմանը կամ երբ շարունակական ներգրավվածության մոտեցում է կիրառվում և ՊՄ-ի կողմից, թողարկված ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերը չափվում են ստորև նշված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություններին համապատասխան՝

Ֆինանսական պարտավորություններ (ԻԱՉՇՎ) ներկայացվող

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ԻԱՉՇՎ ներկայացվող, երբ ֆինանսական պարտավորությունը հանդիսանում է՝ (ա) ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման մեջ ձեռք բերողի պայմանական հատուցումը (բ) պահվում է առևտրային նպատակով կամ (գ) այն նախատեսված է ԻԱՉՇՎ-ի համար:

Ֆինանսական պարտավորությունը դասակարգվում է որպես առևտրային նպատակով պահվող էթե.

- այն բացառապես ձեռք է բերվել մոտ ապագայում վերավաճառքի նպատակով, կամ
- սկզբնական ճանաչման ժամանակ այն հանդիսանում է իղնտիֆիկացվող ֆինանսական գործիքների մի մաս, որը ՊՄ-ը միասին է կառավարում և ունի կարճաժամկետ շահույթ ստանալու փաստ:
- Այն ածանցյալ գործիք է, բացառությամբ այն ածանցյալ գործիքների, որոնք հանդիսանում են ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրեր կամ նախանշված արդյունավետ հեջավորման գործիքներից:

Ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչումը

ՊՄ-ը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը միայն երբ ակտիվից դրամական հոսքերի պայմանագրային իրավունքները սպառվում են կամ երբ այն փոխանցում է ֆինանսական ակտիվը և էականորեն ակտիվի սեփականության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները մեկ այլ կազմակերպության:

Եթե ՊՄ-ը ոչ փոխանցում է, և ոչ էլ պահպանում սեփականության հետ կապված էականորեն բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և շարունակում է վերահսկել փոխանցված ակտիվը, ապա ՊՄ-ը ճանաչում է իր հետաքրքրությունը ակտիվի հանդեպ և այն

գումարների հետ կապված պարտավորությունը, որն այն կարող է վճարել: Եթե ՊՄ-ը կրում է փոխանցված ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր էական ռիսկերը և հատույցները, ապա ՊՄ-ը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը, ինչպես նաև ճանաչում է ստացված օգուտների գրավադրված փոխառությունները:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման ժամանակ ակտիվի մնացորդային արժեքի և հատուցված կամ հատուցվող գումարի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթ կամ վնասում: Ի հավելում, պարտքային գործիքի մեջ ներդրման, դասակարգված որպես «Իրական արժեքով չափվող շահույթ կամ վնասում ներկայացվող» (ԻԱՉԸՎ), ապաճանաչման ժամանակ ներդրումների վերագնահատման պահուստում նախկինում հաշվարկված կուտակային օգուտ կամ վնասը վերադասակարգվում է շահույթ կամ վնասում: Եվ հակառակը, բաժնային գործիքի մեջ ներդրման ապաճանաչման ժամանակ, որը սկզբնական ճանաչման ժամանակ ՊՄ-ը ընտրել է ԻԱՉԸՎ մեթոդը ներդրումների վերագնահատման պահուստում նախկինում հաշվարկված կուտակային օգուտ կամ վնասը չի վերադասակարգվում շահույթ կամ վնասում, այլ տեղափոխվում է կուտակված շահույթ կամ վնաս:

Ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչումը

ՊՄ-ը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը միայն և միայն, երբ ՊՄ-ը ֆինանսական գործիքի պարտավորություններից ազատվել է, չեղարկվել է կամ սպառվել է պայմանագրային պարտավորությունը: Ապաճանաչված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային արժեքի և փոխհատուցված կամ փոխհատուցվող գումարի միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթ կամ վնասում:

Երբ ՊՄ-ը առկա վարկատուի հետ մեկ պարտքային գործիքը փոխանակում է մյուսի հետ՝ զգալիորեն տարբեր պայմաններով, ապա այսպիսի փոխանակումը դիտարկվում է որպես սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մարում և նոր ֆինանսական պարտավորության ճանաչում: Նույն կերպ, ՊՄ-ը առկա պարտավորության կամ դրա մի մասի էական պայմանների փոփոխությունը դիտարկում է որպես սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մարում և նոր պարտավորության ճանաչում: Ենթադրվում է, որ պայմանները էական տարբեր են համարվում, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի ներկա գեղչված արժեքը, ներառյալ բոլոր վճարված վճարումների և սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղչված և ստացված վճարումների տարբերությունը, առնվազն 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացորդային դրամական հոսքերի ներկա գեղչված արժեքից: Եթե փոփոխությունը էական չէ մինչև փոփոխությունը պարտավորության մնացորդային արժեքի և փոփոխությունից հետո դրամական հոսքերի ներկա արժեքի միջև, ապա տարբերությունը պետք է ճանաչվի շահույթ կամ վնասում այլ եկամուտների կամ վնասների հետ մեկտեղ, որպես փոփոխությունից շահույթ կամ վնաս:

Ֆինանսական գործիքների արժեզրկում

Պարտքային գործիքներում ներդրումների արժեզրկումից կորուստները, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով կամ ԻԱՉՄՎ-ով, ՊՄ-ը ճանաչում է հետևյալ դեպքերում՝ սպասվելիք վարկային կորուստների, ֆինանսական վարձակալության դեբիտորական պարտքերի, առևտրային դեբիտորական պարտքերի և պայմանագրային ակտիվների գծով, ինչպես նաև ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի մասով: «Դեբիտորական պարտքերի սպասվող կորուստների» (Դ-ՊՍԿ) գումարները, սկսած համապատասխան ֆինանսական գործիքի սկզբնական ճանաչումից, յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին թարմացվում են՝ վարկային ռիսկում փոփոխություններն արտացոլելու համար:

ՊՄ-ը միշտ ճանաչում է ԴՊՄԿ-ը առևտրային դեբիտորական պարտքերի, պայմանագրային ակտիվների և ֆինանսական վարձակալությունից դեբիտորական պարտքերի համար: Այս ֆինանսական ակտիվներից սպասվող վարկային կորուստները գնահատվում են՝ օգտագործելով պահուստի հաշվարկման համար նշակված համապատասխան մատրիցան՝ հիմնվելով ՊՄ-ը պատմական վարկային կորուստի փորձի վրա, ճշգրտված պարտապանների համար հատուկ գործոններով, ընդհանուր տնտեսական պայմաններով և ընթացիկ, ինչպես նաև հաշվետու ամսաթվի պայմաններին կանխատեսվող ուղղության գնահատմամբ, ներառյալ երբ կիրառելի է դրամի արժեքը ժամանակի մեջ:

Մյուս բոլոր ֆինանսական գործիքների համար, ՊՄ-ը ճանաչում է ԴՊՄԿ-ն, երբ տևյալ և ունեցել սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի զգալի աճ:

Այնուամենայնիվ, եթե ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալի չի բարձրացել սկզբնական ճանաչումից ի վեր, սպա ՊՄ-ը այդ ֆինանսական գործիքից կորուստի պահուստը չափում է 12 ամսվա ԴՊՄԿ-ի համարժեք գումարով:

ԴՊՄԿ-ն իրենից ներկայացնում է սպասվող վարկային կորուստներ ֆինանսական գործիքի ամբողջ կյանքի ընթացքում հնարավոր դեֆոլտի արդյունքում: Եվ հակառակը, 12 ամսվա ԴՊՄԿ-ն իրենից ներկայացնում է կյանքի ընթացքում ԴՊՄԿ-ի այն մասը, որը սպասվում է որ կառաջանա ֆինանսական գործիքի հնարավոր դեֆոլտից հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսվա ընթացքում:

3.11 Դեբիտորական պարտքեր

Դեբիտորական պարտքերի հասկացությունը

Դեբիտորական պարտք են հանդիսանում այն ֆինանսական ակտիվները, որոնք ստեղծվում են կազմակերպության կողմից ուղղակիորեն պարտապանին (դեբիտորին) ապրանքներ կամ ծառայություններ տրամադրելու միջոցով: Դեբիտորական պարտքերը ներառվում են ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների կատեգորիայում:

Որպես դեբիտորական պարտք են դասակարգվում նաև տույժերից և տուգանքներից, նյութական վնասի փոխհատուցումից ստացվելիք գումարները, ինչպես նաև այլ ստացման ենթակա գումարները՝ բացառությամբ տրամադրված վարկերի և փոխառությունների:

Դեբիտորական պարտքերի ճանաչումը

Դեբիտորական պարտքը ճանաչվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում միայն այն դեպքում, երբ կազմակերպությունը դառնում է գործարքի պայմանագրային կողմ, այսինքն՝ երբ առաջանում է պահանջի իրավունքը:

Դեբիտորական պարտքերի սկզբնական չափումը

Դեբիտորական պարտքը սկզբնական ճանաչման պահին չափվում է գործարքի գնով (ներառյալ գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են դեբիտորական պարտքի առաջացմանը):

3.12 Կրեդիտորական պարտքեր

Կրեդիտորական պարտքերի հասկացությունը

Կրեդիտորական պարտք են հանդիսանում այն ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք առաջանում են կազմակերպության կողմից ուղղակիորեն պարտատիրոջից (կրեդիտորից) ապրանքներ կամ ծառայություններ գնելու միջոցով: Կրեդիտորական պարտքերը ներառվում են ամորտիզացվող արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքներ կատեգորիայում:

Որպես կրեդիտորական պարտք են դասակարգվում մաս տույժերի և տուգանքների, նյութական վնասի փոխհատուցման, ինչպես նաև վճարման ենթական այլ գումարները, բացառությամբ ստացված վարկերից և փոխառություններից:

Կրեդիտորական պարտքերի ճանաչումը

Կրեդիտորական պարտքը ճանաչվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում միայն այն դեպքում, երբ կազմակերպությունը դառնում է գործարքի պայմանագրային կողմ, այսինքն՝ երբ առաջանում է պահանջի իրավունքը:

Կրեդիտորական պարտքի սկզբնական չափումը

Կրեդիտորական պարտքը սկզբնական ճանաչման պահին չափվում է գործարքի գնով (ներառյալ գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են կրեդիտորական պարտքի առաջացմանը):

Կրեդիտորական պարտքերի հետագա չափումը

Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքերը սկզբնական ճանաչումից հետո չափվում են այն արժեքով, որով նրանք չափվել էին սկզբնական ճանաչման պահին:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ երկարաժամկետ կրեդիտորական պարտքերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Կրեդիտորական պարտքերի ապաճանաչումը

Կրեդիտորական պարտքը (կամ կրեդիտորական պարտքի մի մասը) ապաճանաչվում է (դուրս է գրվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունից) միայն այն դեպքում, երբ այն մարվել է, այսինքն՝ երբ պայմանագրով սահմանված պարտականությունը կատարվել է, չեղյալ է համարվել կամ ուժը կորցրել է (հայցային վաղեմության ժամկետը լրացել է):

Դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերի հաշվանցումը

Դեբիտորական պարտքը և կրեդիտորական պարտքը հաշվանցվում են (և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում է գուտ գումարով) այն դեպքերում, երբ կազմակերպությունը

- 1) ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու անվերապահ կատարում ապահովող իրավունք, և
- 2) մտադիր է՝ կամ մարումն իրականացնել գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

4 Պաշարներ

Հազար դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վառելիք	1,409	3,077
Պահեստամասեր	607	333
Կենցաղային և գրասենյակային իրեր	10,758	9,973
	12,774	13,383

ՊՄ-ն փոխադարձ փոխարկելի հանդիսացող պաշարների ինքնարժեքը որոշում է «Առաջինը մուտք՝ առաջինը ելք» (ՖԻՖՈ) քանաձևով, հաշվառումն իրականացնում է ՀՀ հանրային հատվածի հաշվապահական հաշվառման ստանդարտի պահանջին համապատասխան:

5 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Հազար դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դեբիտորական պարտքեր աշխատակիցների գծով	1,208	851
Անհուսալի դեբիտորական պարտքերի պահուստ	(77)	-
	1,131	851

Բոլոր գումարները կարճաժամկետ են: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի գուտ հաշվեկշռային արժեքը համարվում է իրական արժեքի խելամիտ գնահատում:

Առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվարկվում: ՊՄ-ը լրիվ պահուստավորում է բոլոր այն առևտրային դեբիտորական պարտքերը, մարման ժամկետը 365 օրով գերազանցելու դեպքում առևտրային դեբիտորական պարտքերը համարվում են անհավաքագրելի:

6 Հիմնական միջոցներ

Հազար դրամ	Տրանսպորտային միջոցներ	Մեքենաներ, սարքավորումներ և համակարգչային համակարգեր	Տնտեսական գույք և այլ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>					
2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	27,376	81,359	3,392	-	112,127
Ավելացում	19,460	7,562	-	-	27,022
Օտարում	-	-	-	-	-
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	46,836	88,921	3,392	-	139,149
Ավելացում	16,657	14,033	5,196	3,192	39,078
Օտարում	(653)	-	-	-	(653)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	62,840	102,954	8,588	3,192	177,575

Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում

2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-	-
Հաշվետու տարվա մաշվածության ծախս	(5,324)	(37,174)	(2,011)	-	(44,509)
Օտարման հետևանքով քրոսգրում	-	-	-	-	-
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(5,324)	(37,174)	(2,011)	-	(44,509)
Հաշվետու տարվա մաշվածության ծախս	(7,690)	(17,478)	(1,109)	(80)	(26,358)
Օտարման հետևանքով քրոսգրում	653	-	-	-	653
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(12,361)	(54,652)	(3,120)	(80)	(70,215)

Հաշվեկշռային արժեք

2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	27,376	81,359	3,392	-	112,127
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	41,512	51,747	1,381	-	94,640
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	50,479	48,302	5,467	3,112	107,360

ՊՄ-ի 2018թ. հաշվեկշռում հաշվառված են օգտագործման համար ոչ պիտանի հիմնական միջոցներ 8,002 հազար դրամով:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 32,246 հազար դրամ սկզբնական արժեքով հիմնական միջոցներ ունեն գրո հաշվեկշռային արժեք (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 20,675 հազար դրամ): Ընկերության աշխատանքը կազմակերպվում է երկու շինություններում:

ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից տրամադրված վարչական շենքը Պալատին տիրապետման և օգտագործման իրավունքով հանձնելու ոչ մի իրավական փաստաթուղթ առկա չէ՝ անհատույց օգտագործման իրավունքի պայմանագիր, վարձակալության պայմանագիր և/կամ գույքի օտարամ չէ Գույքի կառավարման պետական մարմնի կատարողական: Վարձակալված տարածքն գտնվում է Վարդանանց Բիզնես կենտրոնում: Հիմնական միջոցների վրա չկա որևէ սահմանափակումներ:

7 Հետաձգված եկամուտ

Հազար դրամ	Ընթացիկ	
	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Սերքենաների և սարքավորումների ձեռքբերման գծով հետաձգված հասույթներ	24,952	-
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերման գծով հետաձգված հասույթներ	80	-
Այլ հիմնական միջոցների ձեռքբերման գծով հետաձգված հասույթներ	1,038	-
Այլ կազմակերպություններից բնամթերային ձևով պայմանով ստացված մեքենաների և սարքավորումների գծով հետաձգված հասույթներ	217	-
Այլ կազմակերպություններից բնամթերային ձևով պայմանով ստացված այլ հիմնական միջոցների գծով հետաձգված հասույթներ	71	-
	26,358	-

Հազար դրամ	Ոչ ընթացիկ	
	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մեքենաների և սարքավորումների ձեռքբերման գծով հետաձգված հասույթներ	69,888	107,369
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերման գծով հետաձգված հասույթներ	3,032	-
Այլ հիմնական միջոցների ձեռքբերման գծով հետաձգված հասույթներ	3,725	1,381
Այլ կազմակերպություններից բնամթերային ձևով պայմանով ստացված մեքենաների և սարքավորումների գծով հետաձգված հասույթներ	3,724	-
Այլ կազմակերպություններից բնամթերային ձևով պայմանով ստացված այլ հիմնական միջոցների գծով հետաձգված հասույթներ	634	-
	81,003	108,750

8 Պահուստներ

Հազար դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Ընթացիկ	Ոչ ընթացիկ	Ընթացիկ	Ոչ ընթացիկ
Պահուստներ շարունակական գործառնական ծախսումների գծով	5,442	-	29,160	-

Հազար դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ավելացում	Հակադարձում	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Չօգտագործված արձակուրդային պահուստ	34,602	5,442	-
	34,602	5,442	-	29,160

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ավելացում	Հակադարձում	2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ
	Չօգտագործված արձակուրդային պահուստ	29,160	29,160	-
	29,160	29,160	-	-

9 Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Հազար դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով	2,424
Աշխատակիցներին հատուցումներ	101	-
	2,525	-

ՊՄ-ն որպես կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցներին արտացոլել է 2018թ-ի տարեվերջի դրությամբ գործողման գծով աշխատակիցներին վճարման ենթակա գումարը: ՊՄ աշխատակիցների աշխատավարձերի ձևավորման համար հիմք է ընդունվում նաև «Պետական պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության մասին» ՀՀ օրենքը, «Քաղաքացիական ծառայության մասին» ՀՀ օրենքը:

Առևտրային կրեդիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվառվում: Հիմնադրամն ունի ֆինանսական ռիսկի կառավարման քաղաքականություններ, որոնք ապահովում են բոլոր պարտավորությունների ժամանակին կատարում:

10 «Բյուջեի ֆինանսավորմամբ» ստացված եկամուտներ

Հազար դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Պետական բյուջեից ֆինանսավորմամբ ծրագրերի իրականացումից եկամուտ	1,075,845	922,544
Այլ կազմակերպություններից պայմանով ստացված ամորտիզացվող ակտիվների գծով եկամուտ	26,358	44,509
	1,102,203	967,053

11 Գրասենյակային և կոմունալ ծախսեր

Հազար դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Կոմունալ ծախսեր	1,810	1,646
Վարձակալություն	35,002	26,196
Հեռահաղորդակցության ծախսեր	5,327	5,483
	42,139	33,325

12 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

Ենթադրությունները և դատողությունները շարունակաբար գնահատվում են և հիմնված են պատմական փորձի, ինչպես նաև ցուցանիշների վրա, ներառյալ ապագա ակնկալվող իրադարձությունները, որոնք տվյալ հանգամանքներում համարվում են ընդունելի:

13 Ֆինանսական գործիքներ

13.1 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություններ

Այս ծանոթագրությունը տեղեկատվություն է տալիս ՊՄ-ի ֆինանսական գործիքների վերաբերյալ, ներառյալ՝

- Ֆինանսական գործիքի յուրաքանչյուր տեսակի գծով սպեցիֆիկ տեղեկատվություն
- Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի որոշման գծով տեղեկատվություն, ներառյալ դատողությունները և գնահատումների անորոշությունները

Ֆինանսական ակտիվի և ֆինանսական պարտավորության յուրաքանչյուր դասի համար կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և ընդունված մեթոդների մանրամասները, ինչպես նաև եկամտի և ծախսերի ճանաչման չափանիշներն ու հիմքերը ներկայացված են ծանոթագրություն 3.10-ում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հազար դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	2,525	-
	2,525	-

14 Ֆինանսական ռիսկի կառավարման ուղղություններ

Ֆինանսական գործիքների հետ կապված՝ ՊՄ-ը ենթարկվում է զանազան ռիսկերի: Այս ռիսկերն են շուկայական ռիսկը, պարտքային ռիսկը և իրացվելիության ռիսկը:

ՊՄ-ը չի ներգրավված սպեկուլյատիվ նպատակներով ֆինանսական ակտիվների ակտիվ առքուվաճառքի գործարքներում, ինչպես նաև չի թողարկում օպցիոններ: Առավել էական ֆինանսական ռիսկերը, որոնց ՊՄ-ը կարող է ենթարկվել, նկարագրված են ստորև:

14.1 Ֆինանսական ռիսկի գործոններ

ա) Շուկայական ռիսկ

Ֆինանսական գործիքների օգտագործման ընթացքում ՊՄ-ը ենթարկվում է շուկայական ռիսկի, հատկապես՝ արտարժույթային ռիսկի և տոկոսադրույթային ռիսկի, որոնք բխում են ինչպես գործառնական, այնպես էլ ներդրումային գործունեությունից:

բ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկն առաջանում է այն դեպքում, երբ պայմանագրային գործընկերը չի կատարում իր պարտավորությունները, որի հետևանքով ՊՄ-ը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել: Այս ռիսկի ազդեցությունը ՊՄ-ի համար առաջանում է տարբեր ֆինանսական գործիքներից, ինչպիսիք են դեբիտորական պարտքերը և ժամկետային ավանդները: Պարտքային ռիսկի առավելագույն ազդեցությունը ներկայացված է հետևյալ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներով՝

Հազար դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական պարտավորություններ՝ հաշվեկշռային արժեքներ		
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	2,525	-
	2,525	-

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ նշանակալի պարտքային ռիսկի կենտրոնացում առկա չէ:

15 Ֆինանսական դրության մասին հաշվետվությունում ճանաչված իրական արժեքի չափումները և իրական արժեքի հիերարխիա

Ֆինանսական հաշվետվությունները կազմելիս ՊՄ-ի որոշ ակտիվներ և պարտավորություններ չափվում են իրական արժեքով: ՊՄ-ի ղեկավարությունը սահմանում է իրական արժեքի չափման համապատասխան գնահատման տեխնիկա:

Հազար դրամ	Իրական արժեքի հիերարխիայի չափում			
	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3
Նկարագրություն				
<i>Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	851	851	-	-
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ	-	-	-	-
Ընդամենը	851	851	-	-

Հազար դրամ	Իրական արժեքի հիերարխիայի չափում			
	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3
Նկարագրություն				
<i>Իրական արժեքով չափվող պարտավորություններ</i>				
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	-	-	-	-
Ընդամենը	-	-	-	-

Հազար դրամ	Իրական արժեքի հիերարխիայի չափում			
	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3
Նկարագրություն				
<i>Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	1,131	1,131	-	-
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ	-	-	-	-
Ընդամենը	1,131	1,131	-	-

Հազար դրամ	Իրական արժեքի հիերարխիայի չափում			
	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3
Նկարագրություն				
<i>Իրական արժեքով չափվող պարտավորություններ</i>				
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	2,525	2,525	-	-
Ընդամենը	2,525	2,525	-	-

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով ՊՄ-ը սկզբնական ճանաչումից հետո իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքները դասակարգում է 1-ից մինչև 3-րդ մակարդակներում՝ հիմնվելով իրական արժեքի դիտարկելիության աստիճանի վրա: Այս երեք մակարդակները ներկայացված են ստորև.

- 1-ին մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են մմանատիպ ակտիվների կամ պարտավորությունների ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներից (չճշգրտված),
- 2-րդ մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներից, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության գծով դիտարկվում են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող),
- 3-րդ մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են գնահատման հնարքների միջոցով, որոնք ներառում են ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային

տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են պատմական արժեքի հիման վրա, բացառությամբ որոշ կետերի և ֆինանսական գործիքների, որոնք, յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, չափվել են վերագնահատված արժեքով կամ իրական արժեքով, ինչպես ներկայացված է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում:

Պատմական արժեքի սովորաբար հիմնված է ապրանքների և ծառայությունների դիմաց տրված հատուցման իրական արժեքի վրա:

16 Պայմանականություններ

16.1 Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, Հայաստանում դեռ չեն կիրառվում: ՊՄ-ն համագործակցում է «Ինգո Արմենիա» ԱՓԲԸ հետ, ՊՄ-ն ունի հետևյալ ապահովագրական պոլիսները՝ ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրություն (ԱՊՊԱ):

Հարկեր

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է՝ հաճախակի փոփոխվող օրենսդրությամբ, որը հաճախ մեկնաբանություններ է պահանջում: Հաճախ տարբեր հարկային և իրավասու մարմինների տարբեր մեկնաբանություններ ունեն: Հարկերը հարկային մարմինների կողմից ենթակա են վերանայման և ուսումնասիրության: Հարկային մարմիններն օրենքով լիազորված են առաջադրել տուգանքներ և տույժեր:

Վերահիշյալ հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել ավելի մեծ հարկային ռիսկեր, քան այլ երկրներում:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ հարկային պարտավորությունների գծով կատարել է համապատասխան հատկացումներ՝ հարկային օրենսդրության իրենց մեկնաբանության հիման վրա: Այնուամենայնիվ, հարկային մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և դրանց ազդեցությունը կարող է զգալի լինել:

16.2 Երջակա միջավայրի հետ կապված խնդիրներ

Երջակա միջավայրը, որտեղ ՊՄ-ը գործում է, չի պահանջում, որպեսզի ՊՄ-ը ներկայացնի շրջակա միջավայրի վրա իր ունեցած ազդեցության տարեկան հաշվետվություն կամ համանման զեկույց: Ղեկավարության համոզմամբ՝ ՊՄ-ը բավարարում է շրջակա միջավայրի հետ կապված Կառավարության պահանջները և վստահ է, որ ՊՄ-ը շրջակա միջավայրի հետ կապված ընթացիկ էական պարտավորություններ չունի:

17 Գործարքներ կապակցված կողմերի միջև

ՊՄ-ի կապակցված կողմերը ներառում են պալատի անդամները և հիմնական ղեկավար անձնակազմը:

17.1 Գործարքներ ղեկավարության և նրանց անմիջական ազգականների հետ

Հիմնական ղեկավար անձնակազմը ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացել է հետևյալ վարձատրությունը, որը ներառված է «Աշխատակիցներին հատուցումներ» հոդվածում.

Հազար դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Աշխատավարձ, ներառյալ սոցիալական ապահովության վճարները	72,243	63,336
Պարգևատրումներ	33,750	14,030
	105,993	77,366